

SRO-STRATEGIENOTA

SITUERING EN CONTEXT	2
VISIE & MISSIE	2
Belanghebbenden en actoren	2
Rollen in het kader van de Smart Region werking	3
Rollen van de SRB	3
Rol betrokken entiteiten	4
Rollen van de SRO	4
STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN	5
OPERATIONELE DOELSTELLINGEN	6
MODALITEITEN EN OPERATIONELE AFSPRAKEN	7
Financiering van de SRO-werking.....	7
Internationale werking.....	7

SITUERING EN CONTEXT

Drie Vlaamse entiteiten bouwen aan de uitrol van een slimme Vlaamse regio. Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB), VLAIO en Digitaal Vlaanderen werken samen als virtueel team met vertegenwoordigers uit elke entiteit: de Smart Region Office. De Vlaamse Regering heeft daarmee de ambitie om Vlaanderen de Europese koploper te maken op het vlak van slimme regio's.

De Smart Region Office (SRO) is eind 2023 ongeveer 2 jaar aan het werk. Die werking ging gepaard met het correct plaatsen van de SRO in het ecosysteem en het zoeken naar de juiste rolbepaling, op basis van voortschrijdend inzicht. Om de doelstellingen, rol en betekenis scherp te stellen, werd door de Smart Region Board (SRB) gevraagd om met assistentie van KPMG een actuele strategienota uit te werken. Die strategienota werd besproken op de SRB van 9 juni 2023, die de SRO de opdracht gaf te komen tot een bondige SRO-strategienota die de missie, doelstellingen, rolverdeling, het raamwerk van het actieplan en een aantal praktische afspraken op scherp zet.

VISIE & MISSIE

De visie op hoe Vlaanderen er als slimme regio moet uitzien blijft ongewijzigd:

*Een slimme regio zet **data en technologie** in als een middel om regionale of lokale **maatschappelijke uitdagingen** zoals mobiliteit, milieu, water, stadvernieuwing, inclusie, ... **efficiënter** en meer **gebruiker-centraal** aan te pakken door goed **samen te werken** binnen het ecosysteem. Het doel is om **leefbare, duurzame, robuuste** en **inclusieve** steden, gemeenten en regio te creëren voor iedereen die er woont, werkt of op bezoek komt.*

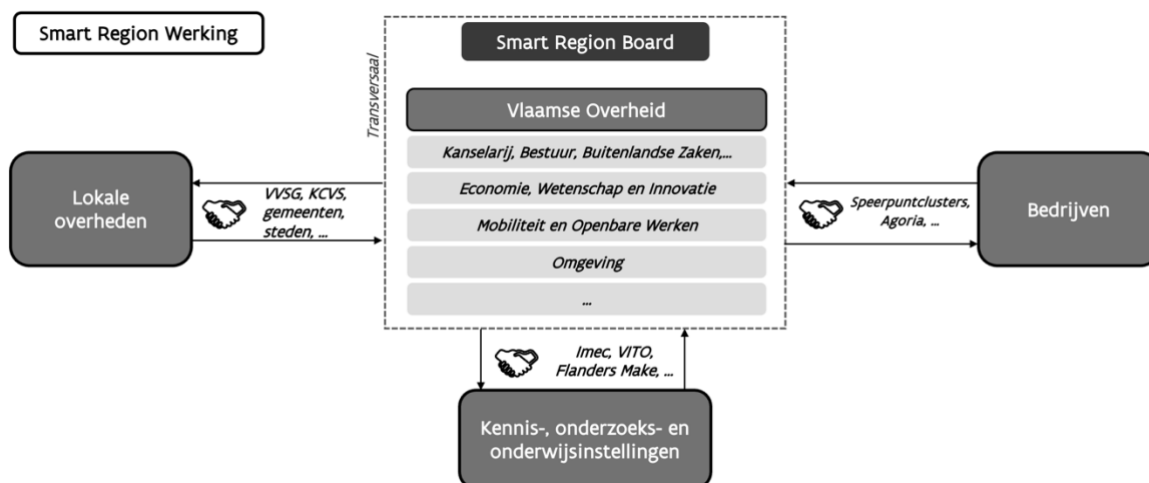
Deze visie aligneert ook met de Living in EU-Verklaring die in februari 2023 ondertekend werd in naam van Vlaamse Regering (VR_2023_1002_MED.0052).

De missie van de SRO is om deze visie op Vlaanderen als slimme regio te helpen realiseren. De SRO doet dit door het **verbinden en faciliteren van opschaling** van **initiatieven**, het stimuleren van een **datagedreven** beleid, het linken van **technologische oplossingen** aan maatschappelijke uitdagingen en alle betrokken belanghebbenden samenbrengen (lokale besturen, bedrijven, kennisinstellingen en entiteiten van de Vlaamse overheid) in duurzame **samenwerkingsverbanden**.

Belanghebbenden en actoren

De Smart Region Office is de **liaison** tussen de Smart City-initiatieven van de Vlaamse Overheid, de lokale besturen en ondernemingen en werkt een gemeenschappelijk overheidsbeleid uit. De Smart Region Office vertaalt bijvoorbeeld de Vlaamse en Europese Smart City strategie, initiatieven en projectoproepen naar de lokale besturen en ondernemingen. De Smart Region Office heeft interactie met deze actoren via relevante kanalen:

- **De lokale besturen:** individuele steden en gemeenten, VVSG, Kenniscentrum Vlaamse Steden, provincies, intergemeentelijke samenwerkingsverbanden...
- **De ondernemingen** met een aanbod relevant voor de slimme regio, intermediaire organisaties zoals de speerpuntclusters en bedrijvennetwerken.
- **Andere entiteiten en samenwerkingsverbanden van de Vlaamse Overheid:** alle relevante entiteiten van de Vlaamse Overheid kunnen in principe betrokken worden, afhankelijk van de beleidsuitdaging.
- **Kennisinstellingen:** strategische onderzoekscentra van de Vlaamse Overheid (imec, VITO, ...), de Vlaamse universiteiten en hogescholen.

Rollen in het kader van de Smart Region werking

Rollen van de SRB

Sturen

De SRB geeft sturing aan de SRO in het bereiken van de doelstellingen. De Smart Region Board (SRB) stuurt als structureel samenwerkingsverband de slimme regiowerking aan om de doelstellingen van het Vlaams regeringsbeleid te realiseren. De SRB bestaat uit enerzijds de vertegenwoordigers van de ministers bevoegd voor Digitalisering; Binnenlands Bestuur; en Economie en Innovatie en anderzijds de leidend ambtenaren van Digitaal Vlaanderen, ABB en VLAIO.

Beslissen

Vanuit de bevoegdheden van de betrokken agentschappen en kabinetten beslist de SRB collegiaal bepaalde initiatieven op te starten of te beëindigen en hiertoe opdrachten te geven aan de SRO of partners uit het ecosysteem.

Capteren

Om onderbouwde beslissingen te kunnen nemen, vraagt de SRB aan de SRO om hiaten in het huidige beleid, nieuwe uitdagingen in de slimme regiowerking en voorstellen voor of synergiën tussen relevante initiatieven te capteren en aan hen voor te leggen.

Een Slimme Regio stopt niet bij de drie betrokken agentschappen en dus kunnen andere entiteiten betrokken worden, wanneer een initiatief en maatschappelijke uitdaging dat vereist. Deze kan uitgebreid worden met andere leden in functie van de besproken dossiers. Zo maken bijvoorbeeld voor de aansturing van het relanceproject Lokaal Digitaal ook Het Facilitair Bedrijf en VVSG deel uit van de SRB.

Rol betrokken entiteiten

De Smart Region-werking is de som van de 3 agentschappen, aangestuurd door de Smart Region Board. De algemene houding is dat elke entiteit die bijdraagt aan de Smart Region-werking dat doet vanuit de eigen bevoegdheden, beleidsruimte en rol binnen de Vlaamse Overheid.

Voor **Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB)** betekent dit het mee bouwen aan een duurzaam en democratisch samenleven in diversiteit, en dat door burgers en lokale besturen te verbinden en te versterken. Lokale besturen vormen het eerste bestuursniveau en zijn belangrijke partners om een antwoord te bieden op maatschappelijke uitdagingen. ABB ontwikkelt daarom ook instrumenten om lokale besturen in die rol te verbinden en te versterken. Het inzetten van die instrumenten en andere technologische oplossingen is dus steeds gericht op die ondersteunende rol.

Digitaal Vlaanderen is de digitale partner voor Vlaamse en lokale overheden. Dit door het realiseren van digitale transformatieprojecten en begeleiding van overheden bij elke stap van het proces. Digitaal Vlaanderen biedt hiervoor een totaalpakket aan oplossingen aan en werkt nauw samen met alle betrokken overheden en belanghebbenden. Door de mogelijkheden van technologie, de kracht van data, een uitgekiende zorg voor beveiliging en privacy, en een haarscherpe strategie te combineren maakt het agentschap de overheid klaar voor de toekomst en voor haar nieuwe rol in de samenleving van morgen. Centraal staan interbestuurlijk samenwerken, interoperabiliteit, herbruikbaarheid en schaalbaarheid met als motor generieke bouwstenen en standaarden

Voor **VLAIO** betekent dit onder meer het stimuleren van innovatie in het Vlaams ecosysteem door steun en advies aan actoren te voorzien, matchmaking tussen vraag en aanbod mogelijk te maken, de uitrol van nieuwe toepassingen faciliteren of een impuls geven, in te zetten op data en digitalisering en een bijdrage te leveren aan duurzaamheid.

Rollen van de SRO

Ter ondersteuning van de Board werd de Smart Region Office opgericht, een virtueel team met telkens één vertegenwoordiger van ABB, Digitaal Vlaanderen en VLAIO die de stem van elk agentschap vertolkt. Wanneer het hier over de rollen van de SRO gaat, wordt steeds verwezen naar de samenwerking tussen de drie entiteiten die er rechtstreeks bij betrokken zijn en niet enkel over de 3 VTEs die de SRO belichamen.

Uittekenen

De SRO bereidt de krijtlijnen en het referentiekader voor, en geeft hier uitvoering aan, na goedkeuring door de SRB. De SRO doet dit vanuit een helikopter-perspectief, totaalvisie en langetermijnstrategie.

Coördineren

De SRO brengt de verschillende programma's, projecten, oplossingen en andere initiatieven samen om maximaal kennis en informatie uit te wisselen, als een schakel in een netwerkmodel. Er wordt gestreefd naar het vergroten van samenhang tussen programma's, projecten, oplossingen... , om bottom-up en top-down aanpakken samen te brengen, beleidseigen accenten te verbinden en interbestuurlijke dienstverlening te verbeteren.

Inspireren

De SRO verzamelt inspirerende voorbeelden, geleerde lessen en praktijken en zet deze in om het ecosysteem te inspireren, met het oog op haar missie en in samenspraak met het ecosysteem. De SRO identificeert zo kansrijke werven, thema's en uitdagingen waarin vooruitgang te maken is, en legt deze voor aan de SRB.

Signaleren

Het is de rol van de SRO om aan de SRB te melden wanneer er hiaten worden vastgesteld, wanneer er hiaten dreigen te ontstaan, wanneer er nood is aan synergie tussen lopende of nieuwe initiatieven, of wanneer er goed lopende initiatieven best verankerd zouden worden zodat hun baten niet verloren gaan.

Initiëren

Wanneer ze daartoe de opdracht krijgt van de SRB, kan de SRO een nieuw initiatief initiëren. Bij het initiëren moet het doel steeds zijn om complementair en niet vervangend te zijn, en om hierboven vermelde gedetecteerde hiaten op te vangen. Eens geïnitieerd, moeten nieuwe initiatieven op eigen kracht kunnen verderlopen. De SRO zal daarbij trachten de best geplaatste instantie binnen de Vlaamse Overheid te identificeren, daarmee overleg plegen en voorstellen formuleren aan de SRB.

STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN

De SRO realiseert haar rol aan de hand van volgende 6 strategische doelstellingen:

1. Het uitwerken en bijsturen van de uitvoering van de **lange termijn strategische doelstellingen van de slimme regio** en het uittekenen van een **strategisch kader** ervan.
2. Het **faciliteren** van het proces om tot duurzame en door een (zo breed mogelijk) **partnerschap** gedragen oplossingen te komen en om deze Vlaams-breed te kunnen **opschalen**.
3. Het ondersteunen en stimuleren van **matchmaking** binnen het **ecosysteem** (bestaande uit bedrijven, lokale besturen, kennisinstellingen en entiteiten van de Vlaamse overheid) en het opzetten van de nodige governance-structuren ter opvolging.
4. Het nastreven van **consistentie en coherentie** binnen programma's, bouwstenen en oproepen en bij uitbreiding het instrumentarium dat de Smart Region werking ter beschikking heeft, waarbij **interoperabiliteit & openheid** als principes centraal staan.
5. Het nastreven van een grotere bekendheid en het inzetten op duidelijke en transparante **communicatie** in kader van het uitdragen van de gezamenlijke beleidsvisie van de Vlaamse overheid op de slimme regio en het delen van succesverhalen.
6. We waken over de **leefbaarheid, robuustheid, inclusiviteit,... van steden, gemeenten, gemeenschappen en van Vlaanderen**.

OPERATIONELE DOELSTELLINGEN

Ter ondersteuning van de realisatie van de strategische doelstellingen, hanteert de SRO ook een set aan **operationele doelstellingen**. Waar de strategische doelstellingen een antwoord bieden op **wat** de SRO ambieert, geven de 6 operationele doelstellingen meer inzicht in **hoe** de SRO deze ambitie dient te realiseren.

1. Katalyseren en faciliteren van samenwerkingen tussen actoren in de data-gebaseerde aanpak van concrete maatschappelijke uitdagingen.

Katalyseren verwijst naar de proactieve benadering vanuit de SRO, waarbij de SRO actoren inspireert en proactief verbindt. **Faciliteren** verwijst naar de reactieve benadering vanuit de SRO, waarbij de SRO actoren informeert over succesvolle, gerealiseerde (op data gebaseerde) initiatieven en samenwerkingsverbanden, en reactief verbindt.

Maatschappelijke uitdagingen betreffen complexe en vaak domein-overschrijdende beleidsuitdagingen, in functie van een verbetering van de levenskwaliteit of een verhoging van de leefbaarheid van een regio, stad of gemeente.

2. Aandacht hebben voor leefbaarheid, robuustheid, inclusiviteit,... in de doelstellingen van initiatieven, waarbij data als middel gehanteerd wordt.

Deze doelstelling omvat inclusie en ethisch en maatschappelijk verantwoord handelen, met steeds de gebruiker centraal. Ook domeinen zoals levenskwaliteit, welzijn, sociale mobiliteit en stadsvernieuwing kunnen hier ondergebracht worden. Er wordt niet louter gefocust op de meer uitgebouwde Smart City domeinen, zoals mobiliteit, luchtkwaliteit, milieu, ...

3. Kennis delen in een netwerkmodel.

Het **netwerkmodel** verwijst naar de complexe interacties in het ecosysteem. De SRO zet in op een structurele kennisdeling, waarbij (onder meer) initiatieven rond smart en digitale innovatie ontsloten worden en actief wordt ingezet om periodiek aandacht te geven aan samenwerkingsverbanden, succesverhalen, goede praktijken en geleerde lessen van ecosystemen.

4. Versterken van samenwerking binnen en tussen VLAIO, ABB en Digitaal Vlaanderen.

Samenwerking versterken binnen en tussen de drie betrokken agentschappen en de programma's binnen deze agentschappen, op basis van hun natuurlijke rol en duidelijke onderlinge afspraken, waarbij de instrumenten en activiteiten vanuit de drie entiteiten zo goed mogelijk op elkaar afgestemd en gecoördineerd worden, om de coherentie te bewaken en maximaal tegemoet te komen aan de noden van de desbetreffende doelgroep in het ecosysteem.

5. Het zowel binnen Vlaanderen alsook internationaal structureel uitdragen en versterken van succesverhalen en goede praktijken in functie van opschaling.

Het structureel uitdragen en versterken van **succesverhalen** en **goede praktijken** omvat zowel communicatie over en de opschaling van succesverhalen en goede praktijken, alsook het bewaken van de coherentie tussen middenstromen en de inzet van bouwstenen en programma's doorheen de oproepen en dus het voorzien van middelen voor standaardisering en interoperabiliteit.

6. Het waarborgen van interoperabiliteit, openheid en standaardisering in functie van maximale schaalbaarheid van initiatieven.

De laatste operationele doelstelling linkt aan initiatieven zoals datakluisen (Athumi), Vlaamse Smart Data Space (VSDS), Open Standaarden voor Linkende Organisaties (OSLO), Vlaamse Open City Architectuur (VLOCA), Lokale Besluiten als geLinkte Open Data (LBL0D), ... Deze wordt als één van de zes principes gehanteerd in de Living in EU-verklaring die Vlaanderen ondertekende, namelijk: interoperabele digitale platformen op basis van open normen en technische specificaties, Application programming interfaces (API's) en gedeelde datamodellen. Interoperabiliteit omvat zowel technische, semantische, juridische als organisatorische interoperabiliteit. Dit ook ter ondersteuning van de doelstelling van het SRB-programma Lokaal Digitaal dat maximale openheid en opschaalbaarheid waarborgt.

MODALITEITEN EN OPERATIONELE AFSPRAKEN

Financiering van de SRO-werking

De drie entiteiten die vandaag bij de SRO betrokken zijn, dragen elk minstens één VTE bij om bovenstaande rol en (strategische & operationele) doelstellingen tot uitwerking te brengen.

Wanneer er een gemeenschappelijk initiatief genomen moet worden (bvb rond communicatie) dat meer of afzonderlijke middelen vereist, wordt hiertoe een beslissing genomen op de SRB en wordt als principe een gelijke verdeling door drie gehanteerd (in euro's, natura, inzet van mensen, aanbesteding enzovoort).

Internationale werking

Het is een taak van de SRO om, gelet op haar rol als smart city/region-expert, ook internationaal actief te zijn (zie operationele doelstelling 5). Dit houdt in op de hoogte te blijven van internationale trends en ontwikkelingen, inspirerende voorbeelden uit het buitenland naar de Vlaamse context te vertalen en de uitstraling van Vlaamse goede praktijken en voorbeelden te ondersteunen. Hiervoor is een gerichte aanwezigheid op relevante, internationale events aangewezen.

De SRO neemt echter zelf geen initiatief om internationale evenementen binnen of buiten Vlaanderen te organiseren. Indien de SRO opportuniteiten ziet die niet worden genomen, worden de relevante instanties aangesproken en wanneer het daar niet wordt opgepikt, wordt het op de SRB gebracht, zodat er bestuurlijk en/of beleidsmatig geëscaleerd kan worden.